

METSÄHALLITUKSEN PÄÄTÖS
MH 1567/2019

**Metsästystä koskevista aluekohtaisista
kiintiöistä Lapin, Pohjanmaan ja Etelä-Suomen
Eräpalveluiden alueilla 1.6.2019 – 31.7.2022.**

Annettu Oulussa 15.4.2019

Päätös

Metsähallitus on vahvistanut seuraavat aluekohtaiset kiintiöt kanalintujen metsästysoikeuden sisältäville pienriistaluvuille hallinnassaan olevilla valtion maa- ja vesialueilla. Vahvistettuja kiintiöitä on noudatettava myönnettäessä lupia tai annettaessa muutoin metsästysoikeuksia. Tämä päätös kumoaa aiemmin annetun Metsähallituksen päätöksen nro 1739/2016.

Alue: Lapin Eräpalvelut (lukuun ottamatta saamelaisten kotiseutualueetta Enontekiön, Inarin, Utsjoen kunnissa sekä Lapin paliskunnan aluetta Sodankylän kunnassa)

Riistanhoitoyhdistys	Lupia yhtä aikaa voimassa keskimäärin kpl/vrk	Lupia keskimäärin kpl/1000 ha
Muonio	45	0,5
Kolari	95	0,6
Pello	78	1,2
Ylitornio	51	1,2
Kittilä	205	0,4
Rovaniemi	79	0,2
Tervola	52	1,7
Simo-Keminmaa	142	1,8
Ranua	167	1,01
Posio	124	1,3
Sodankylä (ei sis. Lapin palisk.)	219	0,4
Savukoski	335	0,7
Kemijärvi	69	0,6
Pelkosenniemi	73	1,1
Salla	166	0,7

Alue: Pohjanmaan Eräpalvelut

Riistanhoitoyhdistys tai riistakeskuksen alue	Lupia yhtä aikaa voimassa keskimäärin kpl/vrk	Lupia keskimäärin kpl/1000 ha
Vaala	58	2,0
Kuusamo	60	1,7
Taivalkoski	190	1,3
Pudasjärvi	290	1,2
Riistakeskus Oulun alue (ML8 §:n ulkopuolinen osa)	587	4,1
Riistakeskus Pohjanmaan alue (Perhon, Lestijärven, Arpaisen ja Linkkilän lupa- alueet)	240	5,5

Kainuu

Riistanhoitoyhdistys	Lupia yhtä aikaa voimassa keskimäärin kpl/vrk	Lupia keskimäärin kpl/1000 ha
Hyrnsalmi-Ristijärvi	155	2,0
Kajaani	70	3,4
Kuhmo	580	2,5
Paltamo	20	5,3
Puolanka	200	1,7
Sotkamo	140	2,5
Suomussalmi	570	2,0
Vuolijoki	65	3,2

Alue: Etelä-Suomen Eräpalvelut

Riistakeskuksen alue (tai osa)	Lupia yhtä aikaa voimassa keskimäärin kpl/vrk	Lupia keskimäärin kpl/1000 ha
Keski-Suomi	777	8,5
Pohjois-Häme	335	10,6
Satakunta	155	10,7
Etelä-Häme	34	5,0

Itä-Suomi

Riistakeskuksen alue	Lupia yhtä aikaa voimassa keskimäärin kpl/vrk	Lupia keskimäärin kpl/1000 ha
Pohjois-Karjala	1589	7,3
Pohjois-Savo	514	7,4
Etelä-Savo	139	7,5

Edellä määriteltyjen alueellisten kiintiöiden lisäksi voidaan kanalintujen metsästysaikana myydä metsästyslupia muuhun pienriistan metsästykseseen enintään 20 % verran edellä määritellystä aluekohtaisesta kiintiöstä. Kanalintujen metsästysajan ulkopuolella muun pienriistan metsästyslupia voidaan myydä enimmillään edellä esitetyn kiintiön verran.

Metsästyslain (615/1993) 8 §:n tarkoittamalla alueella on ennen vuosittaisen lupakiintiön tarkempaa mitoitusta kuultava alueen riistanhoitoyhdistyksiä ja Suomen riistakeskusta.

Karhulupia myönnettäessä on noudatettavaa seuraavaa kiintiötä:

Karhun metsästystä säädellään metsästyslain 41 (206/15.3.2013), 41a, 41d §:ssä (159/18.2.2011) sekä valtioneuvoston asetuksella metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista (452/19.6.2013), jonka 7 §:n mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö määrää kaadettavien karhujen enimmäiskiintiöt poronhoitoalueelle. Metsästys tapahtuu keskeytymetsästyksenä, kunnes kiintiön mukainen määrä karhuja on kaadettu.

Käytännön metsästysjärjestelyjen ja sosiaalisen kestävyuden turvaamisen kannalta voidaan pitää suositeltavana antaa maksimissaan 1 lupaa/1000–1500 ha poronhoitoalueella.

Muulla Suomessa pyyntiluvanvaraisen metsästyksen alueella voidaan antaa enintään maksimissaan 2.5 lupaa/1000 ha.

Hirvilupia myönnettäessä metsästyslain 8 § mukaisella alueella on noudatettava seuraavaa kiintiötä:

Hirvenmetsästyksen alueluvat ratkaistaan paikallisten olosuhteiden, turvallisuusnäkökohtien ja riistanhoitoyhdistysten kanssa vuosittain käytävien neuvotteluiden perusteella. Mikäli samalla lupa-alueella metsästää useampi kuin yksi seurue, alueella on pääsääntöisesti oltava minimissään 80–160 hehtaaria/ampuja. Tarkoituksenmukaisten metsästysjärjestelyiden mahdollistamiseksi voidaan käyttää alempaa minimiarvoa. Useamman hirvialueluvan myöntämiseksi samalle alueelle tulee olla vähintään 1000 ha metsästysalaa/seurue.

Perustelut

Yleistä

Metsähallitus tarjoaa metsästysmahdollisuuksia valtion mailla, ja milloin lupia ei riitä kaikille, on annettava etusija ensisijaisesti niille kansalaisille, joilla ei ole muutoin kohtuullisia mahdollisuuksia metsästykseseen (Metsästyslaki 45 § ja 46 §). Näitä mahdollisuuksia on jaettava kuitenkin siten, että metsästyslain 8 §:n mukainen kuntalaisten vapaa metsästysoikeus valtion mailla on reunaehtona otettu huomioon. Tämän päätöksen tarkoituksena on kiintiöidä metsästyksen niin, että se on ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä ja että edellä mainitut erityisoikeudet tulevat turvatuksi. Saamelaisen kotiseutualueen valtion maita koskeva kiintiöpäätös on tehty erikseen. Ennen kiintiöiden asettamista Metsähallitus on järjestänyt riistanhoitoyhdistyksille kiintiöneuvottelut metsästyslain 8 §:n tarkoittamalla alueella. Niiden tarkoituksena on mitoittaa lupametsästyksen niin, että paikallisten metsästäjien oikeudet tulevat turvatuksi ja huolehtia siitä, että paikalliset näkökulmat tulevat otetuksi huomioon.

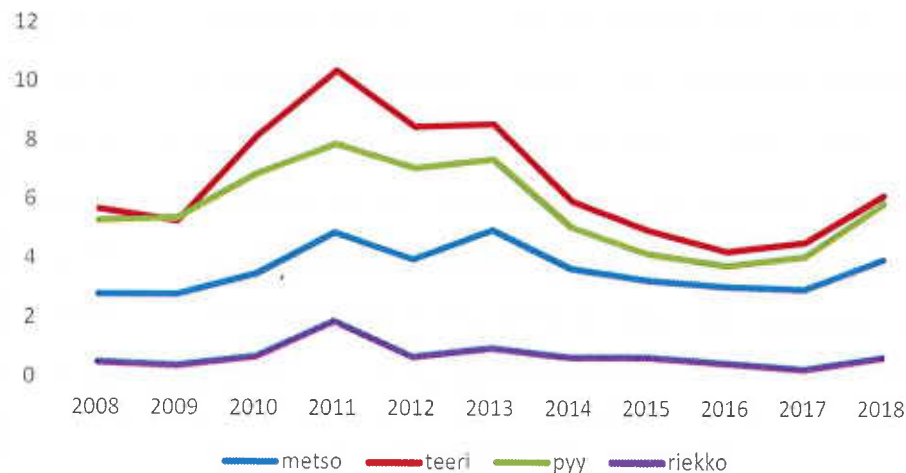
Tämä päätös koskee metsästyskausia 2019 - 2022. Kolme vuotta voidaan arvioida kestoltaan ajanjaksoksi, jolla ei ehdi tapahtua sellaisia yhteiskunnallisesti merkittäviä muutoksia, jolla voisi olla vaikutuksia kiintiöinnin periaatteisiin. Kiintiöinnin yhtenä tehtävänä paikallisten oikeuksien turvaamisen lisäksi on turvata myös riistakantojen kestävyys ja ohjata lupamyyntiä niin, että riistakannat säilyvät, ja että metsästyksen aiheuttama verotus ei nouse liian suureksi. Päätöksessä tehty kiintiön määrittely (yhtä aikaa voimassa olevien lupien määrä vuorokaudessa) perustuu tutkittuun tietoon siitä, millaisen metsästyspaineen metsästäjät keskimäärin saavat aikaan kullakin alueella, ja mitkä ovat metsästyksen ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset (ks. kohta kestävyuden arviointi). Kiintiöitä määritettäessä on myös otettu huomioon viime vuosien kanalintukanta ja niiden toteutunut metsästysverotus.

Mikäli jonkin riistaeläimen kanta vaarantuu, voidaan kyseisen lajin metsästyksen kieltää metsästyslain 38 §:n perusteella maa- ja metsätalousministeriön asetuksella määrääjäksi lajin esiintymisalueella tai osalla sitä. Asetuksen antamisen tarkoitus on turvata riistakannat, ja ne koskevat valtion maiden lupametsästyksen, metsästyslain 8 § nojalla tapahtuvaa kuntalaisten metsästyksen sekä yksityismaita. Asetuksen tueksi Metsähallitus voi tarvittaessa säädellä vaarantuneeseen riistaeläimeen kohdistuvaa metsästyksen lupaehdoin.

Taustatieto riistakantojen vaihtelusta

Tieto kanalintukantojen ja muiden riistalajien kantojen tilasta ja vaihtelusta saadaan Luonnonvarakeskukselta (Luke). Pääosin tieto perustuu koko maan kattavaan riistakolmiolaskentajärjestelmään. Koska valtion maiden metsästyspaine kohdistuu pitkälti metsäkanalintukantoihin, on niiden kantojen seuranta erityiskohteena, ja valtion maita koskevat laskentatulokset saadaan Luke:lta vuosittain erikseen Metsähallituksen pienriistan lupa-alueisiin kohdennettuna.

Kanalintukannat 2008 -2018, koko Suomi

Kuva 1. Metsäkanalintutiheydet (tiheys, yks/km²) kesälaskennoissa riistakolmiolla koko maassa vuosina 2008 - 2018.

Metsäkanalintukannat olivat Suomessa vahvat vuosina 2011 - 2013. Kanalintukannat olivat silloin paikoin koko riistakolmiolaskentahistorian parhaat. Vuodesta 2014 lähtien lintukannat kuitenkin laskivat aina vuoteen 2017 asti. Syyt kanalintujen alamäkeen tuona ajanjaksona löytyvät ennen kaikkea epäsuotuisista lisääntymisajan säästä ja heikosta lisääntymismenestyksestä. Vuonna 2018 elettiin taas kanalintukantojen vahvaa kasvun vaihetta. Koko maan keskiarvojen valossa metson, teeren ja pyyn kannat runsastuivat edellisestä vuodesta noin 40 % ja riekkoitiheys kaksinkertaistui. Kasvun ansioista kaikkien metsäkanalintulajien keskitiheydet olivat koko maan tasolla viime vuonna hieman korkeammat kuin viitenä edellisellä vuotena keskimäärin. Metsäkanalintukantojen runsastumista viime vuonna selittävät aikuislintujen hyvä säilyvyys edellisen talven yli, otolliset lisääntymisajan sääolot sekä myyräkantojen tila. Luonnonvarakeskuksen seurantojen mukaan myyräkannat olivat olleet vähissä jo pitkän aikaa, jolloin pienpetojenkaan määrä ei ole ollut korkea. Viime vuonna alkanut metsäkanalintukantojen vahvistuminen antaa viitteitä siitä, että luontaisessa kannanvaihtelussa aallonpohja on nyt sivutettu ja lintukantojen voidaan odottaa edelleen vahvistuvan tulevina vuosina.

Kanalintukannat valtion alueilla

Suurin osa valtion alueista sijaitsee Pohjois- ja Itä-Suomessa. Teerikannat alenivat aikavälillä 2015 - 2017 riistakeskus Lapin alueella 44 %, Kainuun alueella 15 % ja Pohjois-Karjalan alueella 45 %. Samalla ajanjaksolla Oulun riistakeskuksen alueella teerikannoissa ei tapahtunut suurta muutosta, vaan teeritiheydet pysyttelivät tuolloin tasaisella, joskin pitkäaikaisia keskiarvoja alemmalla tasolla. Erinomaisen lisääntymistuloksen seurauksena teerikannat nousivat vuodesta 2017 vuoteen 2018 Lapissa 122 %, riistakeskus Oulun alueella 58 %, Kainuussa 36 % ja Pohjois-Karjalassa 92 %. Korkeimmat teeritiheydet vuonna 2018 todettiin Oulun ja Pohjanmaan alueilla.

Metsokannat alenivat aikavälillä 2015 - 2017 riistakeskus Lapin alueella 18 %, Oulun alueella 6%, Kainuun alueella 30 % ja Pohjois-Karjalan alueella 28 %. Vuoteen 2018 metson keskitiheys nousi edellisestä vuodesta Lapissa 53 %, Oulun alueella 56 % ja Pohjois-Karjalassa 70 %. Kainuussa metsotiheys laski hieman (7 %). Metsokannat olivat loppukesällä 2018 edellä mainituilla alueilla, Kainuuta lukuunottamatta, vahvemmat kuin 10 edellisen vuoden aikana keskimäärin. Lapissa metsotiheys oli koko kolmiolaskentahistorian parhaiden vuosin joukossa, ja metson metsästysaika suuressa osassa Lappia kesti kolme kuukautta (10.9. - 10.12.2018).

Pyykannat olivat vuosina 2015 - 2017 tavanomaista alhaisemmalla tasolla koko maassa. Vuoden 2019 maaliskuussa valmistuneessa Suomen lajiston kokonaisarviointissa pyy luokiteltiin ensimmäistä kertaa vaarantuneeksi lajiksi. Uhanalaisuustarkastelussa Suomessa tapahtuva metsästys on katsottu uhkatekijäksi silloin kun lajin kanta on selvästi vähenevä. Kuten muillakin metsäkanalinnuilla, niin myös pyyllä kannat vahvistuivat kuitenkin selvästi vuonna 2018 lähes koko maassa. Pyykannat vahvistuivat vuoteen 2018 edellisestä vuodesta Lapissa 105 %, riistakeskus Oulun alueella 71 %, Kainuussa 119 % ja Pohjois-Karjalassa 75 %. Voimakkaan kannan nousun avittamana pyyn kokonaistiheys koko maassa loppukesällä 2018 oli jokseenkin sama kuin edeltäneellä 10-vuotiskaudella keskimäärin.

Kolmen vuoden nousukauden (2013 - 2015) jälkeen Ylä-Lapin riekkokanta taantui vuosina 2016 ja 2017 heikkojen pesintätulosten ja romahtaneiden sopuli- ja myyräkantojen seurauksena keskinkertaiselle tai keskinkertaista hiukan alhaisemmalle tasolle. Vuonna 2018 Ylä-Lapin riekkokanta vahvistui jo hieman edellisistä vuosista eikä riekon metsästysaikaa Ylä-Lapissa ollut tarpeen rajoittaa. Myös muualla Pohjois-Suomessa riekkokannat vahvistuivat vuonna 2018 selvästi edellisistä vuosista, mutta jäivät edelleen hieman alhaisemmiksi kuin edeltäneinä 10 vuotena keskimäärin. Riekon metsästys oli Ylä-Lapin lisäksi mahdollista useiden väli vuosien jälkeen vuonna 2018 kuukauden ajan myös Muoniossa, Kittilässä ja Itä-Lapin kunnissa sekä Kuusamossa. Muualla maassa oli edelleen kokonaan rauhoitettu vuonna 2018.

Metsästysverotuksen kestävyys

Lupametsästyksen aiheuttama metsästyspaine ja kuolevuus kanalintukannoissa voidaan arvioida Metsähallituksen käytössä olevan riistasuunnittelujärjestelmän avulla. Metsähallituksen lupa-alueilla metsästäneistä noin kolmannes on jättänyt saalispalautteen. Järjestelmässä verrataan riistakolmiolaskennan antamia kantatietoja ja lupametsästyksen aiheuttamaa, saalispalautteen perusteella arvioitua kuolevuutta. Menetelmää on testattu vertaamalla tietoja muihin metsästyskuolevuustutkimuksiin (Korhonen 2004, Kangas 2006, Niemi ym. 2009, Nykänen ym. 2014) ja se voidaan arvioida luotettaviksi.

Valtakunnallinen metsäkanalintujen kokonaissaalis on lintukantoja seuraten laskenut vuodesta 2013 aina vuoteen 2017 saakka. Vuonna 2013 saalis oli noin 358 000 yksilöä ja vuonna 2017 enää noin 79 000. Huomattavin lasku on ollut teerisaaliissa, joka väheni vuoden 2013 yli 200 000 yksilöstä noin 33 000 yksilöön vuonna 2017 (Luonnonvarakeskus 2019).

Valtion maiden lupametsästäjien yhteenlaskettu metsäkanalintusaalis laski valtakunnan kokonaissaaliin rinnalla. Vuonna 2013 lupametsästäjien metsäkanalintusaalis oli noin 35 500, vuonna 2017 enää noin 13 000 yksilöä. Vuonna 2018 lupametsästäjien kanalintusaalis nousi runsastuneiden lintukantojen myötä noin 26 000 yksilöön.

Lupametsästäjien metsästysverotus kanalintukannoista valtion mailla koko maassa oli vuosina 2016 ja 2017 keskimäärin 2,5 % ja 2,4 % sekä nousi 2,7 %:iin vuonna 2018. Metsästyslain 8 § mukaisella alueella lupametsästäjien kanalintujen metsästysverotus oli 2,2 % vuonna 2016, 1,9 % vuonna 2017 ja 1,9 % vuonna 2018. Huolimatta siitä, että näissä luvuissa ei ole mukana kuntalaisten metsästysoikeudella metsästävien verotuspainetta, metsästyksen voidaan arvioida olleen ekologisesti kestävä. Metsähallituksen lupametsästäjien saalisosuus metsästyslain 8 § mukaisella alueella valtion mailta pyydetyistä metsäkanalintujen kokonaissaaliista on aikaisemman tutkimuksen perusteella ollut noin 30 % (Nykänen ym. 2014).

Kiintiöpäätöksen kestävyden varmistaminen

Tämän kiintiöpäätöksen mukaisten lupien myynti toteutetaan vuosittain kaksivaiheisena. Osa kiintiöstä vapautetaan myyntiin kesäkuun alussa ja osa säästetään toiseen myyntijaksoon elokuun loppuun. Tällä menettelyllä voidaan ottaa huomioon heinä-elokuussa tapahtuvien riistakolmiolaskentojen tulokset ja sovittaa ne lupamyyntiin, mikä on keskeinen osa kestävyden turvaamisesta. Kiintiöiden jakautuminen ensimmäisen ja toisen myyntivaiheen välillä voivat vaihdella alueellisesti, eikä sitä ohjata tässä päätöksessä, koska nämä järjestelyt eivät kyseenlaista kuntalaisten oikeuksia, eivätkä metsästyksen ekologista tai sosiaalista kestävyttä.

Elokuun myyntijakso pyritään ajoittamaan vuosittain siten, että mahdolliset maa- ja metsätalousministeriön asettamat metsästysrajoitukset tai -kiellot voidaan huomioida lupamyynnissä. Mikäli lupia on myyty kesän myyntijaksolla sellaiselle ajalle ja alueelle, jossa metsäkanalintujen metsästys kielletään asetuksella, luvat perutaan ja niistä maksetut rahat palautetaan.

Metsähallituksella on vuosikymmenien kokemus metsästyksen mitoittamisesta valtion mailla. Suunnittelijat vastaavat metsästyksen vuotuisesta mitoituksesta kiintiöpäätöksen puitteissa. Työ toteutetaan riistasuunnittelujärjestelmän avulla. Lupasuunnittelu on aluekohtaista ja mitoituksessa huomioidaan kanalintukantojen vaihtelun lisäksi alueen metsien rakenne ja metsästettävyyys, alueen muu käyttö (mm. matkailu- ja virkistyskäyttö), luontaisten elinkeinojen harjoittaminen ja poronhoito sekä muu maankäyttö. Alueelliset kiintiöt määritellään riistanhoitoyhdistyskohtaisesti metsästyslain 8 §:n mukaisella kuntalaisten vapaan metsästysoikeuden alueella. Muualla määritys tehdään riistakeskuksen aluejakoa vastaavasti.

Metsästyksen suunnittelussa ja mitoituksessa otetaan huomioon myös sosiaalinen kestävyys. Tällä tarkoitetaan sitä, montako metsästäjää voidaan alueella voi metsästä ilman, että he häiritsevät toisiaan tai muita luonnossa liikkujia. Tämän

mitoitus perustuu siihen palautteeseen mitä eri tiheyksillä toteutuneesta metsästyksestä on vuosien mittaan saatu. Sosiaalisen kestävyuden mitoitus on siis kokemuspohjainen ja se tehdään alueellisesti.

Kanalintujen metsästyskaudelle on kiintiöity erikseen pienriistaluvat vesilintujen, jänisten ja pienpetojen pyyntiin ilman kanalintuja. Metsästyspaine muuhun pienriistan on saalispalautteen mukaan kanalintujen metsästyskaudella suhteellisen vähäinen, ja näiden lupien kiintiöinnin perusteena on lähinnä sosiaalisen kestävyuden turvaaminen. Metsähallituksen keskimäärin karut ja vähävetiset maat eivät ole esimerkiksi kysytyjä vesilintukohteita.

Kiintiöpäätöksessä tehdyn hirvenmetsästyksen mitoituksen tavoitteena on estää liiallisten päällekkäisten lupien määrä alueella. Liian suuri määrä seurueita ja metsästäjiä yhdellä lupametsästysalueella voi olla mahdollinen turvallisuusriski. Asetettu kiintiö 80–160 ha valtion maata/metsästäjä on laskennallinen minimi, josta voidaan poiketa käytännön metsästysjärjestelyiden niin vaatiessa. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, kun valtion mailla metsästävillä seurueilla on käytössään myös valtion maahan liittyviä yksityisiä alueita. Tällöin metsästäjämäärä jakaantuu valtion alueita laajemmalle alueelle. Hirvikannan verotuksen säätely tapahtuu pyyntilupien avulla, jotka myöntää Suomen riistakeskus.

Lähteitä:

Kangas, L. 2006. Metsäkanalintujen metsästys Pohjois-Suomessa. Metsästyskuolleisuus, metsästyksen valikoivuus ja kestävyys. – Kala- ja riistaraportteja nro 378, Riistan- ja kalantutkimus.

Korhonen, P. 2004. Pienriistan metsästys Pohjois-Suomessa vuonna 2003. – Kala- ja riistaraportteja nro 326, Riistan- ja kalantutkimus.

Luonnonvarakeskus 2018: Kesälaskenta 2018
< <https://www.riistakolmiot.fi/raportit/kesalaskenta-2018/>>

Maa- ja metsätalousministeriö 2014. Suomen metsäkanalintukantojen hoitosuunnitelma. 39 s.

Niemi, M., Nylander, E. & Korhonen P. 2009. Pienriistan metsästys Pohjois-Suomessa vuonna 2008. Riista- ja kalatalous – Selvityksiä 20/2009. 32 s.

Nykänen, A., Nylander, E. & Korhonen, P. 2014. Pienriistan metsästys Pohjois-Suomessa vuonna 2013. Riista- ja kalatalous – Tutkimuksia ja selvityksiä 13/2014. 43 s.

Luonnonvarakeskus 2019. Metsästys (verkkopublication). Suomen virallinen tilasto (SVT). [viitattu: 8.4.2019]. Saantitapa: <<http://stat.luke.fi/metsastys>>

Lainkohdat

Laki Metsähallituksesta (234/2016), 18 §
Metsästyslaki (615/1993) 6 §, 8 § ja 20 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen valittamalla muutosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valitusosoitus on liitteenä.

Päätöksen täytäntöönpano

Tämä päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksen hakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Päätöksen tiedoksianto

Tämä päätös saatetaan tiedoksi yleistiedoksiantona. Päätös pidetään nähtävänä 31.5.2019 saakka Metsähallituksen Oulun yksikössä, Veteraaninkatu 5, 90101 Oulu. Asiakirjan nähtäväksi asettamisesta ilmoitetaan Virallisessa lehdessä sekä lisäksi seuraavissa sanomalehdissä: Helsingin Sanomat, Lapin Kansa, Kaleva, Pohjolan Sanomat, Kainuun Sanomat, Maaseudun Tulevaisuus ja Hufvudstadsbladet

Erätalousjohtaja

Jukka Bisi

Esittelijä

Ahti Putaala